

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésnyilvántartás- és felvételülések.

Hirdetési díj:

Egy negyhasábas peletor területe . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilvántartás:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönböztetve minden hazai postahivatal. Az előfizetések legegyszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal veszi fel.

A pálinka.

Különböző államok kormányai két társadalmi kérdés megoldásán fáradoznak, egyik az, hogy miként lehetne az általános vagyoni helyzeten javítani, másik, hogy a közegészségre káros befolyást gyakorló tényezőket miként lehetne apasztani s lassanként kiirtani. — Öröndetes tudomásul kell vennünk azt, hogy a szomszéd államok e tekintetben már oly kísérleteket tettek, melyek remélhetőleg eredményre vezetnek.

Mint politikával nem foglalkozó egyének, a mi kormányunknak e téren kifejtett működéséről csupán tudomást vehetünk, de örömmel jelezhetjük, hogy a szeszadó törvénytől mi is megvárhatjuk azokat a nagy sikereket, melyek a szomszéd Ausztriában és Galiciában — mondhatni — ténynyé váltak. — Az alkoholizmus aggasztó jelei társadalmunknak ép azon osztályában nyilvánulnak legélesebben, mely arra van hivatva, hogy a természet által adott és kifejlesztett erejével keresse meg mindennapi kenyerét s a haza védelmére fizikai erőt adjon. Évek hosszú során át tapasztaljuk, hogy népünk hova-tovább alkalmatlanabb lesz a katonai szolgálatra; satnya, elcsenevészett, gyenge. Vármegyénk tavaszi közgyűlésén illetékes helyről hallottuk, hogy a megéjtett sorozás eredménytelenségének oka a köznépmértéken felüli pálinkaivásában rejlik. Az alkohol rendszeres élvezetében merült ember elbetegesedik, emésztő szervei megromlanak, idegei tönkremennek, nem ritkán deliriumba esik, őrzöng, s hamarabb meghal mint egy mértékletesen élő józan ember. Az ilyen megromlott egyének ivadékai sem lehetnek jobbakk szülőiknél; mert az iszákos embertől napi rendben van a restség, dologtalanság, s minden tekintetben az erkölcsi hanyatlás. A gyermek apjában nem azt a mintaképet látja, mely a vallás-erkölcsi alapon felépült társadalom embere, hanem egy torzalakot, mely naiv és minden rosra fogékony kedélyének megtetszik, s mire felnő, maga is csak olyan lesz, mint apja.

Mindezeknek függeléke az, hogy az iszákos ember gyermekeivel vagy éppen nem gondol, vagy áti, veri s az iszákosságra szoktatja, sőt maga ad arra példát, hogy — vad házasságban éljen.

De szűk volna e lap egész terjedelme felsorolni mindazon káros következményeket, melyek az iszákos családból átháramlanak a társadalomra. A legtöbb büntett és elaljasodás — férfiaknál, nőknél egyaránt — a részegség következménye; ily egyénekkél van tele nemcsak a börtön, hanem a kórház is, s ezeknek minden költségeit a községeknek kell megfizetni.

Valóban nem esodálkozhatunk azon, ha az emberiség boldogságára törekvő egyének évtizedek óta török fejüket azon, hogy e rettenetes betegségből kigyógyítsák társadalmunkat. Nem használt ez ellen se pap, se tanító, se nevelés, — pedig azt szokták mondani, hogy a nevelés mindent pótol, de a nevelést nem pótolja semmi.

Hanem a mit társadalmi uton kivinni nem lehetett, kiviheti a törvényhozás. Ausztria jó példával jár elől; készen van a törvény, mely a koreszmák számát a lakosság arányához méri, s azokért magas engedmény-díjakat szed; a pálinkamérések esti 9 órakor becsuktnak, s szombat esti 5 óráig hétfőn reggel 5-ig zárva maradnak. A részegség egy havi fogsággal vagy 50 forint pénzbírsággal büntetetik. Ki háromszor volt részeg, annak az előjáróság megtilthatja, hogy esztendőig nem szabad neki koreszmába járni ugyanazon büntetés terhe alatt. A koreszmárosok szigorú felügyelet alá helyeztetnek, elveszthetik az engedélyt évekre vagy élethossziglan.

Ime, miként intézkedik az osztrák törvényhozó testület arról, hogy a társadalom e szörnyű büntől megszabaduljon. △

Jó szív.

Az országos vereskereszt-egyesület rimaszombati fiókja f. hó 1-én nyári táncvizsgalmat rendezett a „jó szív” számára. Voltaképpen ott, ahol csak esetleg tánczólnak, igazság szerint azonban esznek és isznak a vendégek s a végén nagy bankóval fizetnek, úgy hogy a kijáró pénzt nem követelik vissza: nem táncvizsgalmat, hanem egy multság-conglomerát, melynek valódi nevét az összes európai népek ez ázsiai szóval fejezik ki: bazár.

Csak hogy abban a konstantinápolyi bazárban a legfinomabb dulesszától kezdve, a legedesebb asszonyi esőig mindent lehet kapni, mivel ott vevők és eladók csupa jó szívből állanak, míg a mi bazárunkban csak a vevő kebelét dagasztja ez az epitheton ornansall ellátott húsdarab, avval a esodálatos külső hatással, hogy míg a

Ugy szeretném — szép dalokba fűzve
Szent szerelmem tündérképeit —
Elregélni, hogy gyönyörben úszó
Szívemben mi égi láng hevit.

Csillagom vagy: nap, mely átragyogja
Lelkemet — édes menyaszonyom!
S nem dalolni, csak zokogni bírok
Végzetlen boldogságomon!

Lőrinczy György.

A stoósi fürdő keletkezésének rövid vázlatja.

E czim alatt jelent meg Kassán egy kis füzet, melynek tartalmából tekintettel a beállott fürdőidényre, átvesszük a következőket:

A stoósi fürdő hazánk klimatikus gyógyhelyei között foglal ugyan helyet, de tekintve alig 4 éves múltját, még kevésbé ismeretes.

A tényezők, melyek ezen fürdő létesítéséhez az eszmét szolgáltatják: az enyhe éghajlat, dús fenyvesek, a hegyi források nagy száma s az északról teljesen zárt, különben magas földrajzi fekvés (2000' a tenger színe felett); ezekhez járult még a felszólított szakemberek pártoló és buzdító véleménye.

1882-ben alakult e végre egy részvénytársaság, mely kibocsátott részvények útján óhajtotta összehozni a fürdő felépítéséhez szükséges tőkét; — a felépített fürdő végre 1883-ban nyitott meg s így mindössze csak 4 év óta áll fen. Természetes tehát, hogy kevés még azok száma, kik ezen rövid idő alatt a fürdőt megismerhették, de maga a részvénytársaság sem volt abban a helyzetben, hogy a kezdet nehézségeivel küzdő s nem is elég kényelmet nyújtó fürdővel hirdetések által a nyilvánosság elé lépjen. Ennek dacára a stoósi fürdő a közeli vidék kedvező gyűhelyévé lón, sőt a magánajánlatások foly-

szív dagad. — a társaság rettenetesen apad, az eladók rossz szíve pedig fokozódóan annyira fagy, hogy még egy szájtörésért is harmincz piasternyi harciasot szednek. De jól van ez így: az eladók akkor igazán jó szívűek, mikor a legkegyetlenebbül bánnak vevőikkel.

Az idő egy kissé zsémbes volt. Hogy miért haragudt Habor szelleme, nem árulta el a földi halandók előtt, elég az hozzá, hogy mérgesen kezdett fújni, hanem azért lemaradt, mert Apolló a maga birodalmát estére minden piszkos fellegtől tisztára söpörte, csak a levegőt nem tudta eléggé felmelegíteni, mivel napi funkcióját bevégezte s a hivatalos órát megnyújtani nem köteles. Akár csak egy adópénztárnok. Ily körülmények közt természetesen, hogy a „szesz”-nél kezdődött a multság. A Széchenyi kertet ha nem is az isten, de a város atyái évek hosszú sora előtt bizonyára azért alkották azon formára a minőben van, hogy ott minden rendű és rangú jó szívek bazárt rendezhessenek; s mesterségesen alkotott, de évek folytán a természetesség bélyegét magukra öltött bokor-fülkék esábitó italokkal s ezerszer esábitóbb Hébéekkel népesültek. Oda vágyott a kis grátiák által felbokrétázott férfikebel szomját eloltani; természetesen ki-ki a maga módja szerint: a független pártiak a boros ligetbe, a közösgyesek a sörösbe. Molnár Lajos egy negyed óra alatt tisztába jött a jövő politikai helyzetével s meglepődéssel lépett a kettő között fekvő „mérsekelt” taborba, tündödvén afelett, hogy az ő egykori zászlótartói miféle kertben lövik — a bakot. E tündöds sem tartott sokáig: fuzionált — és győzött. Már t. i. a független borozók, a közösgyes sörözök és a másnemű élvezetek mérsekelt fogyasztói lassanként úgy összeharodtak, hogy azontul a különböző pártárgyalatokat a leggyakorlottabb politikai éleslátással sem lehetett megkülönböztetni.

Azok a bájos kiasszonyok nem győzték áruikat kinnálni; egy demokratikus spritzer (amiut Gyuri barátunk mondta volna) ára gyűszűnkint három piczula volt s így az a meyország, mely annak az isteni jó kedvből földre szállott angyalnak szeméből mosolygott az élvező felé, ki a pezsgős pohárral manipulált, tökéletesen ingyenbe jött, ha csak azt a hét hatost nem számítjuk be miniatúr becsárnak, ami a forintból visszajárt volna, de ellefejték-tük visszakérni.

Fine-finale, folyt a pénz özönnel s már nyolcz óra tájban hétszáz forinton felül volt a bevétel. Ezért az összegért alig hiszem, hogy valaki szeretett volna vizkárosult lenni, de az a szeretetreméltó módor, melylyel az arra hivatottak kisebb-nagyobb összegekben igyekeztek a közzjóra áldozni, fölér egy kis áradattal, ha mindjárt a pezsgős palackokban rejtett is annak indító oka. A tánczról is kijutott bőven; a szebbnél-szebb felszolgáló- és fizető-hölgyek az „urakkal” egy colonban jártak a négyest, mely alkalommal több mint 40 pár józú tánczban volt alkalmuk gyönyörködni. Így lesz az urból demokrata! Sokféle élvezet nem volt, mert a főszű-

tán a fővárosból és más vidékről jött vendégekre oly kedvező benyomással vala, miszerint azok nem győzték eléggé annak gyönyörű fekvését s egyéb természeti előnyeit dicsérni. És azon szép, habár nem nagy számú társaság, mely itt évente összegyűlekezett, bőven kárpótolva érezte magát a jó ellátás és a természetnek azon változatos szépségei által, melyeket itt talált és élvezett, úgy, hogy maga a társaság mindig a viszontlátás kedves ígéréttel oszlott szét.

Ezen körülmény szűlte azon általános óhaj, miszerint ezen, a természeti előnyökben valóban oly gazdag fürdő a nagy közönség számára is alkalmassá és használhatóvá tétessék. E czélból az eredeti részvénytársaságból egy szűkebbkörű társaság vált ki, mely bérlet útján kiűzött feladatát és kötelezettségét, t. i. újabb beruházások és építkezések által, a nagyerőmű közönség kívánalmának teljesen megfelelő, jól berendezett s kényelmes fürdőt adhatni, — e tavasszal teljesen be is váltá.

Maga a fürdő Stoósz bányavárosától — mely az előtt Szepesmegyéhez, 1882 óta azonban Abauj-Tornához tartozik, — 1/4 órányira, egy minden oldalról fenyvesekkel borított, hegyek által védett s esakis délnek nyílt völgyben fekszik. Az új építkezések által keletkezett épületesoportozat már messziről a legjobb benyomást gyakorolja a szemlélőre, — helyben pedig a jó magyar konyhán, gyors kiszolgálaton és a száraz, tágas 4-5 személynek is elég kényelmet nyújtó lakásokon kívül, — a szabadban hús fenyvesek között az intézettől óráig tartó változatos sétányokra találnak, melyeken a gyakori nyugvó pontok, a mindenfelé található gazdag s jól gondozott üdítő források; ezek továbbá az enyhe éghajlat, s a folyton ozon-teljes friss hegyi levegő, valóban kincseit képezik ezen fürdőnek. Nem akarjuk itt a betegségek egész sorozatát felhozni, mintha azok itt kivétel nélkül orvoslást találnának, de mulasztást követnénk el azon feltűnően kedvezőleg sikerült kúrák elhallgatása által, melyeket részletesen felsorolhatnánk különösen a gyomor-

T Á R C Z A.**Szerelmes leveleimből. *)****I.**

A mióta én ismerlek
Nincsen azóta soha tél,
Nefelejts — kék minden virág,
Öröközöld minden falevél.

A mióta én ismerlek
Nincsen felhő a kék egen;
Napfényes boldogság ragyog
Végetlen boltjáról nekem.

A mióta én ismerlek
Az örök tavasz mosolyog,
Leborulok és sohajtok:
Határtalan boldog vagyok!

Mert a mióta ismerlek
Csak te ragyogsz a kék egen
— S tavasz, virág, napfény — te vagy
Az én világom kedvesem!

II.

Tüneményes, néma, esendes éjjel
Mindig, mindig rólad álmodom,
Hű leánykám, fényes oltárképem,
Üdvösségem, édes angyalom!

Rózsagazdag nyári regg öleiben
Tégedet tán napsugár nevelt,
S a teremtés — ittasult mosolylyal
Önmagához méltón ünnevelt.

*) Szerzőnek sajtó alatt lévő „Nefelejts” ezimű művéből.

nem a különböző árúban nyilvánuló leleményességre volt felfektetve, de azért mindaz amit a közönség talált, legteljesebb elismerésre méltó. Hangzott is a még trásnap is jó kedvben úszó közönség körében a Gömöri etablissementben megjelenő Molnár Lajosra az élejen, pedig voltaképen az az élejen feleségét Molnár-Bornemisza Emma ő usgát illette meg, kinek áldozatkész működéséből fűződik a minden ízében sikerült mulatság összes dícsősége; faradhatatlan buzgalma, s az a lelkesült tevékenység, melylyel a jótékony szolgálatában szegődött mutatják, hogy az országos vöröskereszt egyesület élén méltó és hivatott elnökölni működik. Mint a közvélemény tolmácsai fel kell említenünk Török Bálint társaságát, ki egyebek mellett széleskörű ismerettsége által is hathatósan az est sikeréhez hozzájárult. De az ily nagyobb szabású mulatságok rendszeren akkor szoktak leginkább sikerülni, ha azok mellett, kik a rendező egyesületnek vezérlő szellemei, oly segédkezők vannak, kik hasonló buzgalommal törekednek a cél elérésére. A faradók között, mint egyik legfelfaradhatatlannak ott láttuk Reisz-Marikovszky Emma ő usgát, minden névvel nevezhető jótékony női egyesületek legbuzgóbb tagját, továbbá Beliczky Viktorné és Samarjay Jánosné ő usgáikat, míg a férfiak közül Lengyel Samu, dr. Zehery István, dr. Rárossy Gyula, dr. Kalocsay Béla és Báthory István teljesítették a lehető legnagyobb ügytuzgalommal rendezői kötelességüket.

A díszes hölgykoszorúnak legnagyobb része maga is közreműködött az anyagi siker elérésében; bort, pezsgőt, söröt, hűsítő italokat, szivart s más élvezeti czikkéket árusítottak el a tánczór hat delájában felállított sátrakban. Szabott áron adtak mindent, de semmi sem volt drága. A jó kedv magasban lángolt s az egész mulatság egy élénk genre-kép benyomását tette a csendes szemlélőre — ha ugyan volt valaki, aki esendesen tudta szemlélni a mulatság kaleidoskop-szerű tüneteit. Mert nemcsak vendégek, hanem maguk az előrusító nők is váltakoztak az egyes sátrakban, s a ki egyik pillanatban pezsgővel hevitette föl vendégét, a másikban fagyallattal hozta vérmérsékletét normális állapotba.

A város és vidék művelt közönsége mindkét nemből szépen volt képviselve; a hölgyek közül jelen voltak:

A s z z o n y o k: Abonyi Jánosné, Baksay Istvánné, Baksay Józsefné, Beliczky Viktorné, Bornemisza Lászlóné, Bernáth Gyuláné, Benkovies Pálné, Csider Antalné, Csesznok Pálné, Danes Gyuláné, Dapsy Józsefné, Dapsy Viktorné, Eboczky Elekné, Elhey Aranka, Fábry Jánosné, Glósz Arthurné, Glósz Norbertné, Groó Vilmosné, Hoffmann Henrikné, Jánosdeák Andrásné, Juraskó Jakabné, Juganné, Kubinyi Andorné, Lednyai Józsefné, Liska Józsefné, Lokesánszky Eudréné, id. Löcherer Tamásné, Kemenczky Kálmánné, Madarassy Dezsőné, Magyar Lászlóné, Madarassy Pálné, Molnár Józsefné, Mikulik Emília, Nagy Ferenczné, Papp Szuzsánna, Pongrácz Pálné, Reisz Miksáné, Samarjay Jánosné, Stech Kálmánné, Strausz Józsefné, Stolz Martonné, dr. Szabó Samuné, Saxinger Ottóné, Szakall Barnáné, Szentmiklóssy Sándorné, Szontagh Károlyné, Szabó Mihályné, Terhes Pálné, Török Bálintné, Török Jánosné, Turóczy Józsefné, dr. Veres Samuné, Vályi Kálmánné, Vozáry Györgyné, Zehery Lászlóné.

Leányok: Adorján Rózsa, Bornemisza Anna, Baksay Aranka és Gizella, Benkovies Vilma, Birnstingl Ida, Csesznok Emília, Csider Gizella, Danes Erzsébet, Eboczky Rózsa és Anna, Eckstein nővérek, Fábry Ida, Farkas Etelka és Matild, Glósz Mariska, Glósz Vilma, Kálniczky Vilma, Kisbonyhi Margit és Anna, Kovács Erzsébet, Ligeti Etelka: Löcherer Jaoka, Madarassy Margit és Panna, Madarassy Vilma és Ilonka, Magyar Juliska, Molnár Margit, Marton Mariska, Lenke és Anna, Papszás Irén, Rásky Erzsébet, Süteő Ilka, Szabó Aranka, Szabó Irén, Szakall Aranka, Szelezky Jolán, Szőlősy Juliska, Török Sári és Eva, Török Klemma, Rózsa és Ilonka, Vályi Margit.

Az est bevétele kilenczedszáz forint melyből 400 forint körül fog jutni a „Jó szív” részére.

B a Z á r .

és mellbajban, ideg-gyengeség, vérszegénység*) és közvényben szenvedőket illetőleg. De kiváltképp az üdülő betegek azok, kik itt ugyszólva szemlátomást nyerik vizsza elvesztett testi erejüket.

Nem szűkölködik ezen fűrdő közel és távolabb fekvő s meglepetésekben gazdag kiránduló helyekben sem. Ezek közül kiemelendők: a közeli vidék változatos és gyönyörű kiállításával bíró helyei, melyek között kimagaslók a stoósi hegyen álló s bucsuról nevezetes kápolna. A stoósi kőgyárak közül különösen figyelmet érdemel a kir. szabadalmazott első magyarországi Wlaszlovits-féle kőgyár; a hegyen túl találjuk Szomolnokot, mely régi bánya-telepeivel, éemént vízzel, vízvezetékével és szivar-gyárával ma is sok látni valót nyújt. Egy órányira a fűrdőtől lefelé fekszik Alsó-Metenzéf, mely ujabban vasiparral és pisztráng tenyészdeivel tűnik ki. Nem nagy távolságra találjuk az ősi nevezetességgel bíró Jászóvári Préposásgot, gazdag temploma és régi országos levéltárával: — nem különben Torna városát, a történelmileg híres Bebek, vagyis a tornai vár romjaival, ettől pedig félóránnyira a figyelmes Kárpát-egyület által hozzáférhetővé és járhatóvá tett nagyszerű szadellői völgyet.

A stoósi fűrdőt látogató vendégek az idegenen át szívesen élvezik a magy. államvasutaknál és a Kassa-Oderbergi vonalra a 33% kedvezményt. Ezen fűrdő, Kassa és Rozsnyótól 5 órányira van, a hozzá legközelebbi vasút-állomás pedig az egy órányira fekvő Szomolnok-Hutta, hol a fűrdőkezelőség, előleges bejelentés mellett, kocsiról is gondoskodik az érkező vendégek számára.

Különösen megemlítendőnek véljük azon körülményt, miszerint fűrdőnk, — mely mint igee előnyös klimatikus gyógyhely, az egészséget, üdülést és szórakozást keresőknek egyaránt maga-maga ajánlja. — orvosi vezetését Czifrusz Dezső orvos ur volt szíves elfállalni, ki már eddigelé dr. Tauffer egyet. ny. r. tanár korodáján, nemkülönben dr. Batizfalvy fővárosi, jőnevű magángyógyintézetében mint orvos buzamosabb ideig működött.

Erősen vas tartalmu források miatt.

A Rimaszombatban 1888. évi július hó 13. és 14. napjain tartandó rendes negyedéves megyebizottsági közgyűlés

tárgysorozata.

Belügyministeri rendelet a megyei községi és körjegyzők nyugdíj intézete alapszabályainak módosítása tárgyában.

Belügyminiszteri rendelet a megyei tisztviselők létszáma és illetményeiről szóló pótszabályrendelet tárgyában.

Belügyminiszteri rendelet a megyei gyámpénztár 1886. évi számadási mérlegének jóváhagyása tárgyában.

Közmunka ministeri rendelet a közúti hidakon és kompokon a közlekedés biztonságának megóvása iránt.

Földmívelési ministeri rendelet az állategészségügyi rendezésre vonatkozólag.

Földmívelési ministeri rendelet a gazdasági iskolai czélokra átengedett Bartóffy-fele 83 frt 96 kr. adomány összegnek hova fordítása tárgyában.

Alispáni jelentés a különféle megyei pénztárak május és június havi vizsálatának eredményéről.

Megeyi pénztár hivatalos jelentése a kórházalapon 1000 fr. os záloglevelének kisorsolása tárgyában.

Megeyi várnagy jelentése a folyó évre szükséges tűzi fa szállítása iránt kötött szerződések értelmében.

A közig. erd. albizottság előterjesztése a községi erdőknek állami kezelés alá tétele tárgyában.

Kolozsvármegye átirata a vadházasságok megakadályozása tárgyában intézett feliratának pártolása iránt.

Békés és Nyitra vármegyék által megküldött törvényhatósági szabályrendeletek gyűjteménye.

A „Magyar Híradó” szerkesztőségének a törvényhatóságokhoz intézett kérvénye.

Rozsnyói j. b. főszolgabírónak hivatalos jelentése, Szepessy Károly megyebizottsági tag elhunytáról.

Rozsnyói j. b. főszolgabírójának hivatalos jelentése, a páskaházi községi birtok eladása ügyéből folyó számadások rendezése tárgyában.

Rozsnyói j. b. főszolgabíró hiv. jelentése a sziliceai körjegyzőség beszünetése és más körbe leendő beosztása tárgyában.

A rozsnyói püspökség megkeresése a pohorellai iskolaépítéshez 200 frtnak engedélyezése iránt.

Dobsinai polgármester jelentése a körorvos uti általánynak felemelése tárgyában.

Főszámvevői jelentés Dobsina város 1887-ik évi gyámpénztári mérlege tárgyában.

Abafala község kérvénye a tornallyai orvosi körbe leendő beosztása iránt.

Bánréve község kérvénye a putnoki orvosi körbe leendő beosztása iránt.

Tornallya város kérvénye a községi kötelekbe felvételt szabályozó rendelet módosítása iránt.

Rimaszécs város előjáróságának fellebbezése az 1888. évre jóváhagyott községi költségvetés ellen.

Putnok város 1887. évi szegényalap számadása folytán betervezett jelentése.

A megyebeli városok és községek 1887. évi községi számadásai és folyó évi költségelőirányzatainak megvizsgálása.

Főorvosi jelentés dr. Vajner Károly orvosi oklevelének kihirdetése tárgyában.

Főorvosi jelentés Gunyis Etel szülésznői oklevelének kihirdetése tárgyában.

Több rendbeli, a törvényhatósági gyógyalaphoz előlegezett kórházi gyógyköltségeknek, behajthatlanság czimén leendő törlésbe hozatala.

Ezekon kívül még több, a közgyűlés határnapjág beérkezendő és közgyűlési elintéztést igénylő ügyek.

Köszönet-nyilvánítás.

Alulírottak, mint az országos vöröskereszt-egyesület rimaszombati fiókjának vezetői — kedves kötelességünknek ismerjük az egyesületünk által f. hó 1-én tartott bazársal ezzel kapcsolatos táncmulatság ügybűzgó rendezőségének, Reiszné Marikovszky Emma, Beliczky Viktorné, Samarjay Jánosné ő nagyságaiknak, ugyszintén Lengyel Samu, dr. Zehery István, dr. Rárossy Gyula, dr. Kalocsay Béla és Báthory István uraknak, egyesületünk nevében köszönetet nyilvánítani.

Török Bálint, Molnár Bornemisza Emma, elnök. elnöknő.

Hírek és vegyesek.

Kinevezések. A közmunka- és közlekedésügyi minister Angyal Samu és Potreez Béla helybeli illetőségű hivatalnokokat posta- és táviró gyakornokokká, — a válás- és közoktatásügyi minister pedig Reimlinger Gyula rozsnyói ág. ev. főgymnasiumi rendes tanárt a losonczi állami főgymnasiumhoz rendes rajztanárrá nevezte ki.

Ejegyzés. Rösch Frigyes, a „Rimamurány-Salgótarjani vasúti részvénytársaság” vegyész, a közeli napokban váltott jegyet Regul Margit kisasszonnyal, tisztelendő Regul Pál tiszlezi ág. ev. lelkes ur szeretetre méltó leányával. — Örök boldogság, kísérje frigyüket.

Az orsz. felülvizsgáló bizottság tagjai a múlt héten városunkban időztek s a megidézett hadköteleseket felülvizságták. A bizottságban volt Dr. Kepes Gyula honvéd főorvos is, a híres északsarki utazó.

Hivatalos vizsálat. Szöllősy József m. kir. pénzügyi titkár, a beszterezebányai pénzügyigazgatóság tekintélyes kiküldöttje június 24-én érkezett városunkba. A váratlan vendég első sorban a m. kir. adóhivatal pénz- és ügykezelését, majd az illetékkiszabási hivatal

működését vizsáalta felül. — Ezek után megfátogatta s bélyegszemlét tartott a kir. törvényszéknél, a gömörmegeyi nép- és iparbanknál s takarékpénztárnál, továbbá a megyei hivatalokban és a kir. közjegyzőségénél. — A derek magyar ur f. hó 6-án vett bueuszt városunktól s utazott Nyustyára, hogy ott a szolgabírói hivatalnál bélyegszemlét tartson.

Kérelem. f. évi szeptember 1-én megjelenendő „Ne-telejs” című verskötetem nyomdai munkálatai annyira előhaladtak, miszerint — hogy a nyomtatandó példányok száma és szétküldése iránt intézkedhessem, — kérem kell t. barátaimat és jó ismerőseimet, kik művemre előfizetni és előfizetőket gyűjteni akarnak, hogy az előfizetési díjakat és aláírási ivatek lehetőleg augusztus hó elejéig hozzám juttatni sziveskedjenek. — Rimaszombat, 1888. július 3-án. Tisztelettel Lörcinczy György.

Margit-bál. Az ajnácskői gyógyfűrdő nagy táncztermében az évente megtartatni szokott, „Margit-bál” az idén f. hó 15-re tétetett. — Kezdeté esteli 7 órakor. Belépti díj: 50 kr.

Nyári mulatás. Mint a fáma beszéli, a helybeli polgári olvasókör saját könyvtárának gyarapítására a „Szecheny kert”-ben jótékonyezélu táncmulatságot szándékozik rendezni. — Megvagyunk győződve, ha megvalósul e szándék, e jónak ígérkező mulatság most is, miként a multban, egyike lesz azoknak, hol nem fog hiányzani a csin, az izlés és ami a legfőbb — a jó kedv.

A szinpadról a templomba. A Borsod irja: Rácz Gyula — városunkban is hosszabban működött kedvelt tenorista — pályázván azon énekesi állásra, mely az egri székes egyházban 1000 forint fizetéssel readszeresített s a mely állással az érsek ur jóvoltából össze van kötve az egri dalkör solo tenor énekesi állása is, elnyerte azt, és most megválván a színészi pályától, Egerben fog letelepedni.

Gyógyszerész-gyakornoki vizsák. Az új szabályzat értelmében elrendelt gyógyszerész-gyakornoki vizsák Budapestten augusztus első hetében kezdődnek. A vizságni akaró gyógyszerész gyakornokok aug. 1-ig jelentkezhetnek dr. Lengyel Béla egy. tanár vizsálgó bizottsági elnöknel. A jelentkezésné! 2? frt vizsgadíjat is le kell fizetni.

Kovács J. városunkban időző bpesti fogorvosnak lapunk mai számában közölt hirdetésre felhívjuk olvasóink figyelmét.

A gazdaközönség figyelmébe. A rimaszombati méntelep-osztálynál f. évi július hó 18-án fog a ménok osztályozása, illetve kisélejtezése eszközöltetni.

Az ajnácskői fűrdő — tudósítónk szerint — lassanként meg is megnépesül. Eddig tizenkét család élvezi a fűrdő kitünő hatását, kiket esténként egy jól szervezett jánosí zenekar mulattat. Egyéb iránt a fűrdő bérloje mindent elkövet arra, hogy vendégei a lassanként csinosná váló fűrdő helyiséget megszeressék s nyaranta állandóan felkeressék.

Jó szívű város. Bogyó Alajos szinigazgató neje Körmöczbányán — ott időzése alkalmával — súlyosan megbetegedvén, a városi tanács nemesszívűven gondoskodott róla, mert a város tulajdonát képező „Stubnya” fűrdőben egy hónapig teljes ellátást biztosított neki s gyógyíttatta.

A legszebb kártyázás. Bizonyára, midőn az ördög bibliáját, a kártyát feltalálták, nem a nyereszkedési vágy esábitgatta a kártyaasztal mellé — mint manapság — az emberiség legnagyobb részét, hanem az unalom, a szórakozási vágy, mely miatt még senki sem lötte föbe magát s nem lett földönfutóvá, elhagyatva még attól is, kivel egy óra előtt még a „négy ász” guszálta. Hogy mennyire megváltozott a jelen időben a kártyázás — eltekintve a hazártjátékosoktól — egyes testületeknel, kik a jótékonyág érdekében kártyáznak, nem egy példa bizonyítja. Az erdélyesít magyar közművelődési egyesület pendítette s honosította meg e páratlan eszmét, mely sok helyen vizshangra talált. Így városunkban is, a polgári olvasókörben, hol minden nyereszűl nyereszűl 10 krt tartozik fizetni „a gömörmegeyi közművelődési egyesület” alapítójének gyarapítására. Az így befolyt összeg ha nem is fog százakra rugni, mindazonáltal növelni fogja azon nagyobb összeget, melyből megyénk vezérferfiái egy szent célt: a magyar közművelődést igyeksenek előmozdítani.

Dalolva halt meg. Kokolynak hívták azt a szerencsétlen cigányt, kit a közeli napokban daloló kedvdben ért utól a sujtoló nemezis. Egy öreg hibában szenvedett szegény, hogy nagyon szerette a pálinkát: ha szerit tette, bizony felhajtogatott ő abból jócskán a garatra, mint a jelen alkalommal is, — de most az egyszer megjárta, mert alighogy alhomályosította eszét a szesz s kezdett a nótázáshoz jókedvében, észrevétlenül ugy megütötte a lapos guta, hogy szörnyet halt.

Köborló cigányok. Hétfőn. f. hó 2-án, két kocsiból álló oláh cigányesapat fogott tanyát a Jánosiba vezető országút mentén. Egy öreg dáde a rögtönzött sátor előállításán fáradozott épen, midőn egy, a kocsiban hemzsegő urfiak közül felkiáltott: „Jön a zsandár!” Nem kellett több, — hallva e vészjósló szavakat, a nagy estergombú cigány atyafiak sem kellett több, a kezében tartott sátorrudat a kocsiba dobta, nem is sejtve, hogy ez által ugy ütött arezul egy purdét, hogy annak menten kihullott két zápfoga, a többi is talán ingásnak indult, mint az öreg dáde reménye, mely ez alkalommal az útszéli árokban hajótörést szenvedve, kitálalta a kocsiban ülő nagyreményű barna gyerekeket mind, kik kétségbeesetten jajveszékelve állották körül a felfordult szekeret, mit, hogy helyreállítottak, oly sebes vágatva futott, hogy nines oly zsandár, de rendőr se, ki utólerhetne volna.

Bünjelek árverelése. Folyó hó 14-én délelőtt 10 órakor a helybeli kir. ügyészség irodájában elkobzott bünjelek fognak elárvereztetni. A nagy mennyiségű corpus delictik között sok érdekes tárgy van. A kik tehát olesón akarunk birtokába jutni a bünjeleknek, melyek közül némelyeknek egy-egy emberélet is áldozatul esett, előtte az alkalom, készpénzért akár mind megvehető.

Borzalmas gyilkosság. A gyilkosságok krónikájában bizonyára nem az utolsó helyet foglalja el az, mely a közeli napokban. Sztárnya községében a három Korenyka testvér között lejátszódott. Korenyka Lajos negyven éves földmives, mióta az apai örökön megosztozott, minden kedvét a dözsölésben és az ivásban találta föl: miért is másik két testvére, László és Nétus annyira szívókra vették bátyjuk rossz életmódját, hogy elkecserekedtek és elhatározták közösen, hogy előbb-utóbb megfosztják éle-

től. — Szavukhoz, s előre megfontolt tervükhöz hiven, megis cselekedtek és pedig akként, hogy bátyjukat Lajost a szénás padra küldték fel s ott kezeit hátra kötötték, s nyakára hurkot vetve, egy szarufára akasztották fel. — A szerencsétlen testvér pár pereznyi kínlás után, mint ezt az elfogott tettesek vallották, szemük látára ért véget. — Itéljen felettük a törvény igaz keze.

Nyilvános számadás. Az orsz. vöröskereszt-egyesület rimaszombati fiókja által f. hó 1-én a „Jó szív” javára rendezett táncmulatság alkalmával felülfizettek: Molnár Bornemisza Emma 9 frt 50 kr., Bornemisza Török Emilia 3 frt, Hamvay Mária 3 frt, Ujházi Lajos 50 kr., Zsemberi Adolf 50 kr., Polgáry Karoly 50 kr., Szakall Lajos 50 kr., Kalla Mihály 50 kr., Török Bálint 50 kr., Abonyi Pál 50 kr., dr. Lichtschein Adolf 3 frt, Lukács Béla 50 kr., Dapsy Viktorné 50 kr., Dapsy Viktor 50 kr., Török Bálintné 1 frt, Marton János 50 kr., Molnár József 50 kr., Samarjay János 50 kr., Madarassy Dezső 1 frt, Severlay Zoltán 2 frt, Nagy Albert 50 kr., Jelinek 1 frt, Weisz Károlyné 5 frt, Holländer Lajosné 2 frt, Ebeczky Elekné 50 kr., Széplaky Lajos 50 kr., Herman 50 kr., Rakottay Danó 50 kr., Szontagh Károly 1 frt, Szakall István 50 kr., özv. Szontagh Bertalanné 5 frt, Nehrer Mátyné 50 kr., Madarasz Lajos 50 kr., Szontagh 50 kr., dr. Löcherer Tamás 2 frt 50 kr., Wohl 50 kr., Draveczky Kalmán 50 kr., Gellmann Sámuelné 5 frt, dr. Marikovsky István 5 frt, Miskolczy István 3 frt, Rakottay Danó 2 frt 50 kr. Összesen 66 frt 50 kr., Braun testvérek budapesti czég 20 üveg pezsgőt, Eckstein Fiesko 3 üveg veres bort. Belépti jegyekből befolyt: 132 frt 95 kr., felülfizetésekből 66 frt 50 kr., elárúításokból: 646 frt 50 kr., összesen: 845 frt 95 kr., kiadás: 453 40 kr., tiszta jövedelem: 392 frt 55 kr., mely összeg szept. 1-ig a vöröskereszt-egyesület által gyümölcsözőleg kezeltetik, mikor kamatjaival együtt a Józsv. központi pénztárába fog felküldetni.

Fogadják a m. t. adakozók legszívesebb köszönetüket.

Nem mulasztjuk el ez alkalommal Braun testvérek budapesti czégnek egyesületünk részére ajándékozott husz üveg pezsgőért külön köszönetünket nyilvánítani.

Rimaszombati, 1888. július 6-án.

A rendezőség.

Irodalom.

Iskolai értesítők: a) A losonezi m. kir. állami főgymnasium é. t. é. 1887—88-ra. Közl. Gresits Miksa igazgató. A 90 oldalra terjedő füzet bevezetését Malesevic Emil tanár értekezése képezi Losonez környékének reptilái és amphibiáiáról. Az igazgató a lefolyt év nevezetesebb mozzanatait vázolja; megemlékezik Cséka Károly tanár elhunytáról, a tanárkarban történt változásokról, az intézet örömnappjairól stb. A tantestület 19 tagból áll, kik a lefolyt év alatt 260 növendéket oktattak, ezek között 18 gömörmezei volt, a mi tekintettel arra, hogy megyénk területén három főgymnasium van, jelentékeny szám. A tanári könyvtárban tizenegyezer kötet van, az ifjúsági könyvtár közel 2000 kötetből áll, melyek mellett még egy segélyező egyesületi könyvtár is van 700 használható olvasókönyvvel. Az egyes muzeumokban levő tanszerek értéke a következő: földrajzi szertár 635 frt, természettani szertár 4686 frt, vegytani 504 frt, számtani 199 frt, természettajzi 2102 frt, rajz 348 frt, torna 600 frt. A teljesen állami tanintézetnél az ev. ref. egyházközösségnek 2835 frt, az ág. ev.-nak 665 frt jutalomdíj-alapja van, melyeknek kamatait az illető egyházközösségek kijelölése alapján osztották ki 13 jeles prot. tanuló között.

b) A rosznyói kerületi ág. ev. felső leányiskola értesítője. Közl. Lehr Emma igazgató. A füzetben érdekes módszertani értekezés van Hajesi Kornéliától: 13—14 éves leánygyermeknek tárgyi és nyelvtani szempontból magyarázza Arany „Szent László” című legendáját. Helyesnek tartjuk, hogy a kis leánykák értelmi körén nem megy túl, mindazonáltal hiszszük, hogy a stilisztika tanítónője az említett költemény egyes sajátos, ritkább kifejezéseit (talap, csángó) élőszóval bővebben is megmagyarázza tanítványainak. Módszere díszesre méltó. A füzet további tartalmát az intézet mult évi története, a tantestület működése, az alapítványok (Hamaliár K. 100 frt) és az adományok felsorolása stb. képezi. A lefolyt évben 29 növendék járt iskolába, mi tekintettel arra, hogy az egész megye területén csak két felsőbb leányiskola van, a tandíj rendkívüli olcsósága mellett (egész évre 25 frt) igen csekély szám. Reméljük, hogy e szépen fejlődő tanintézetet — melyet az ág. ev. egyház áldozatkészsége tart fenn — jövőre a szülők nagyobb pártfogásban részesítik.

„Az italmérsi regalejogról” cím alatt dr. Kovács Gyula kamarai titkar s nemzetgazdasági író tollából, Ferenczi Bernát miskolczi könyvtáros bizományaiban hasznos füzet jelent meg, mely az italmérsi jog gyakorlatát minden oldalról megvilágítja, az 1876. évi 59560. sz. belügyminiszteri rendeletet oly világos és áttekinthető magyarázattal látja el, hogy a munka egy regalejtulajdonosoknak, bérletk. kerekedők, bortermelők, kávéosok, cukrászoknak, mint közigazgatási hivataloknak, ügyvédeknek figyelmébe mellán ajánlható. — Kapható minden könyvkereskedésben. Ára 1 frt.

Felhívás előfizetésre. „Költemények, írta Horváth Kálmán”. E cím alatt részint az időszaki lapokban már megjelent, részint még kiadatlan költeményeimből egy kötetre valót összegyűjtve, sajtó alá rendeztem. Költeményeim kiadására magam vállalkozván, vállalatom szives támogatásért barátaim s ismerőseim kicsiny, de annál becsesebb köréhez s a költészetkedvelő t. ez. közönséghez fordulok, azon biztos reményben, hogy jelen felhívásom mindazonkán, kiknek meleg érdeklődését s szeretetét a hazai irodalom és költészet iránt még meg ingatja a politika s napi élet kérdéseinek mindent elnyeléssel fenyegető áramlata, — meleg részvétellel s jó akarattal fog találkozni. Költeményeim nagyobb része életemnek azon időszakából ered, midőn én is, — mint csaknem minden fiatal ember — az érzelmeik, vágyak, képzetei, ábránd és lelkesedés világában éltem. Egy század-negyed múlt el már azóta s életem e legszebb, e kultói időszakának egész érzelmei s gondolatvilága most is elevenen visszhangzik és él

emlékemben. — Jól tudom, hogy jelen munkámmal nem verek új ösvényt a költészet terén, csak is egyszerű pásztorfüzet akarok gyűjtani múltam e kedves emlékeiből mindazonkán, a kik e hidegen számító korszakban az érzések melegségére is adnak valamit s a honszeretet, barátság és szerelem bármely egyszerű, de igaz hangjai előtt szívesen kitarják rokonérzésü kedlőket. Költeményeim mintegy 10—12 ívnyi tartalommal f. év aug. hó közepén fognak megjelenni s egy kötet ára előfizetés utján 1 frt 20 kr. Gyűjtőknek 10 példány után 1 tiszteletpéldánnyal szolgálok. Az előfizetési pénzeket ez ím em alatt s legközelebb július közepéig kérem megküldeni, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt kelőleg s idejekorán tájékozva lehessenek. Kelt Budapesten, 1888. évi június hó. Horváth Kálmán. Budapest, H. lánchíd, magyar-északkeleti vasút palotájában.

Budapesti Hírlap. „Budapesti Hírlap”-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét; minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk és fajunkért, ez egyetlen jelszava: magyarság! Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban maig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hírlap” érte el; legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak. A külső dolgozótársak egész seregén kívül, a szerkesztőségnek annyi belső tagja van, a menyivel egy magyar lap sem dolgozik; minden rovatot külön vezető gondoz, a helyi tudósítókön kívül, a kik a nap történetét írják, minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felől rendszer levelezőn kívül saját külön tudósító értesítőközvetlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hírlap” arról rögtön ne adjon hű és kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hírlap” politikai cikkei Kaas Ivor báró, Rákosi Jenő, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal hiven a lap független, magyar pártérdekeket nem ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közéleti felől távirati értesülésekkel látnak el rendszer levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap; a „Budapesti Hírlap” távirati tudósításai manap már teljesen egy fokozott állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. Európa összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítóink vannak, a kik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektromos dróton oda futó híreket rögtön megátviroztatják. A külföldi rendszer tudósítókön kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hírlap” e cseleokra havonként oly összeget fordít, mint a mennyi elzött 10 évvel még egy-egy hírlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabban értesülő organuma a sajtónak. A „Budapesti Hírlap” tárczarovata Teleki Sándor gróf, Tóth Béla, Rákosi Viktor (Sipulusz) és több kiváló írók közreműködése mellett, a lapnak egyik erőssége, s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napi rovatokat kitűnő zurnalisták szerkesztik s a helyi értesülés, ismert legújabb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön külön szerkesztői a fővárosi sőtét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hírlap” helyet foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozására szükséges. A regényesarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közöljük. Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legelőszerebben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hírlap” kiadó hivatalának IV. kerület, kalap-utca 16. sz.

CSARNOK.

A csillagos ég.

— Irta: Sárváry Ferencz. —
(Folytatás.)

A Ptolomaeus-féle bolygórendszer nagyon csekély változtatásokkal egész a XIV—XV. századig feltartotta magát s méltán bámulatba ejthet minket az ez időkben élt csillagászok és tudós természetvizsgálók megcsökönyödése, a kik t. i. e. minden komolyabb alapot nélkülöző és a szó szoros értelmében tarthatatlan rendszeren — a bolygók körpályáját illetőleg — változtatni semmi áron nem akartak. Pedig a csillagos ég százszor és százszor ellent mondott okoskodásaiknak.

De hisz esupán a józan észre hivatkozunk és halomra dönthetjük az egész rendszert.

Ugyanis e rendszer pártolói — köztük nem egy hírneves csillagász — a földet tette a világ központjává, — helyesebben csak igyekezett elméletileg azt azá tenni, míg az említettem összes állócsillag-szervezetet és bolygó-csoportot, — szóval az egész nagy mindenséget a földön kívülnek, mintegy olyanakk állítá, mely a föld körül s a földért kering.

Azt gondolták e tudósok, hogy azoknak a számtalan világoknak, az egész nagy mindenségnek feladata a földnek bókolni, ő körülé keringeni, — holott a föld azok óriási tömegéhez képest nem egyéb, mint egy parányi homokszem.

Aztán tarthatunk-e e véleménynyel távolról is, ha elgondoljuk, hogy a hozzánk az állócsillagoknál mindenestre sokkal közelebb levő égitestnek, a napnak is (melynek távola 20—21 millió mértföld), a Ptolomaeus által felállított rendszer szerint 24 óránként 130 millió mértföldnyi körpályát kellene befutnia. Hiszen e pálya oly hosszú út, melyet a fegyverből kilőtt golyó, egyenlő sebességgel és szüntelenül futva, hatvan év alatt sem bírna megtennie.

S ha már most a nap távolát milliószor és milliószor meghaladó állócsillagoknak pályasebességét számítanók át, a képtelenséghez érünk közel, mert az állócsillagok bármelyikének nem 24 óra, de egy percz alatt is ezer és ezer millió mértföldet kellene megtennie!

Lássuk tehát a fényleges rendszert: ugorjunk át a XVI. századba.

Mily alakuláson ment a földet központnak képzelő rendszer át? Mily homlokegyenest ellenkező vélemények kerültek fölszínre?

Kopernik híres csillagász volt az első, ki a jelenleg már kétségtelennek látszó új bolygórendszernek megalkotója volt. Ő volt az, kinek azon említett roppant téves nézeteket, a csillagos eget és tüneményeit illetőleg, teljesen megdönteni sikerült.

Művét, melyben örök időkre szóló s nagybecsű rendszerét közölte, 1543 ban adta ki, a mely évben ő is meghalálozott.

Kopernikus e művében kimutatta annak lehetetlenségét, hogy az égbolt összes csillagai a föld körül forognak s földünket is a többi bolygócsillagok közé sorolva, felállította halhatatlan rendszerét, a mely szerint a bolygó csillagok mindannyian a nap és nem a föld körül forognak; és pedig a legközelebb kering a nap körül a Mercur nevű bolygó, másodsorban kering a nap körül a Venus, azután a Föld, mint harmadik bolygó s így következnek egymásután a Mars, Jupiter, Saturnus s legvégül az Uranus.

A Kopernik által felállított rendszer szerint a nap körül keringő földnek egy-egy körpályája alkotja tehát a mi esztendőket.

A földnek a nap körül befutott minden egyes utja egy évvel korosabbá tesz bennünket. . . .

Az ímént fejtegetett rendszerben a nap körül keringő bolygók a távesékon Galilaei által történt feltalálása óta a természetvizsgálók megfigyelése határt nem ismer. E megfigyelések eredményeiképs kétséget kizárólag állíthatjuk most már, hogy a bolygó csillagok mind egyike gömbalakkal bír, hogy azok, valamint köztük ami földünk is, homályos testek és fényüket ugyanazon naptól nyerik, a melytől a mi földünk és a rajta élő szerves lények.

S habár bizonyosan nincs is tudva, de miután e bolygó csillagok földünkhöz hasonló égi testek, — miért ne tehetnénk fel, hogy azokon a szerves élet feltételei, v. m. a levegő, víz, tűz stb. is megvannak? S ha ez meglehet, úgy miért volna az a föltevés kizárva, hogy a planetákon ha éppen hozzánk nem is hasonló, de más alkotású szerves lények legalább valószínűleg léteznek? . . .

Azon kérdést, miként keletkezett e bolygórendszer, illetőleg a nap az ő összes bolygó csillagaival. — a világproblémák egyik legnagyobb kérdésének tarthatjuk: hisz annak megfejtése egyszerűs mint a föld keletkezésére vonatkozólag is érdekes világot vetne.

A hypothesisok egész tömkelegében alig tudunk eligazodni, melyik felel meg a valóságnak leginkább.

De talán nem eszalódom, ha La Place nevű híres csillagász hypothesisét állítom a leg hihetőbbnek.

Ő a bolygók alapos és beható tanulmányozása s a rajtuk észlelhető tüneményekből azt következteti, hogy kezdetben az égbolton most már önállóan tündöklő bolygó csillagok egy tömege — egy óriási nagy gömböt — képeztek, mely gömb a magas hőfok miatt, nézete szerint, légüreg állapotban lett volna.

Ez az izzó gáztömeg, hasonlóan a most már különvált égitestekhez, valami indító ok következtében elkezdett tengelye körül nyugatról keletre forogni.

Később ez az óriási izzó ködszerű tömeg mind jobban és jobban összehúzódott, — hőmérsékre lassankint esökkent, miután melegsége a végtelen világűrben kisugárzott. Majd idővel folytonos összehúzódása folytán tengely körüli forgása kezdett mind sebesebbé és sebesebbé válni. Az iszonyu sebes tengely körüli forgás a gázmű gömb külső tömeceit arra kényszerítette, hogy azok elhagyva a nagy anyagömböt s attól gyűrű alakjában leválva, el messze: a végtelen világűrbe száguldjanak, hasonlóan egy pamutszállhoz kötött s általunk közforgásba hozott golyóhoz, mely ha, a forgást folyton fokozzuk, a pamuk szálát a kifejtett röperő következtében el fogja szakítani és tőlünk el fog repülni.

A nagy gáztömbtől ily formán elrepült s különvált tömegek, megtartva nyugatról keletre történő pályaforgásukat, később szintén összehúzódtak s felvettek egyszerűs mint a résztömecek ugyanazon tengely körüli forgást is, melyet a nagy tömegben végeztek volt.

Ily elválások, ily elrepülések a nagy gáztömbtől többször ismétlődtek, mindannyiszor létet adva egy-egy bolygónak s köztőlük természetesen a mi földünknek is.

(Folytatása következik.)

Hivatalos közlemények.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától.

Pályázati hirdetés.

8048. sz. — A rimaszécsi járás orvosi tisztii állomás lemondás folytán üresedésbe jöven, törvényszerű betöltése végett ezenel pályázat nyitattik.

Felhívataknak ennélfogva mindazok, kik ezen 400 frt évi fizetéssel ellátott állomást elnyerni ohajtják, hogy orvostudori képesítéseket és eddigi foglalkozásaikat igazoló okmányaik kíséretében, pályázati kérvényeket az alispáni hivatalhoz legközelebb folyó évi július hó 31-ik napjáig annál inkább adják be, mert különben fel nem szerelt, avagy elkésletten beadott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy a törvényhatóságok rendezéséről szölli 1886. XXI. t. ez. értelmében a kinevezendő orvos a járás székhelyén Felelen lesz köteles állandóan lakni.

Rimaszombati, 1888. június 28. án.

Alispán helyett:
Újházy, főjegyző.

A rimaszombati kir. ügyészségtől.

Hirdetés.

5125. sz. — Az elkobzott bűnjelék folyó évi július 14-ik napjának d. e. 10 órakor a kir. ügyészség irodájában nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett el fognak adatni, a venni szándékozók meghívataknak.

Rimaszombati, 1888. évi július hó 2-án.

Kubinyi Aladár, kir. ügyész.

Értesítés.

296. sz. — Folyó évi július hó 1-től magán-só-küldeményekre kivételre dijszabás lépett életbe.

Ezen díjszabás szerint Máramaroszigetről érkező só-küldemények után fizetendő 100 kilogrammonként, a kereskedelmi illeték és szállítási adót beleértve.

Miskolcig . . . . . 99° kr.

Nyékig . . . . . 105° kr.
 Forró-Enesig . . . . . 116° kr.
 Rimaszombatig . . . . . 131° kr.
 Rozsnyóig . . . . . 136° kr.
 S.-Szentpéterig . . . . . 106° kr.
 Tornallyáig . . . . . 125° kr.
 Putnokig . . . . . 116° kr.

Ezen díjtételek 10 000 klg. feladásánál is akkor

jönnek alkalmazásba, ha a felek utirányt a fuvarlevelekre elő nem irnak.

A máramaros szigeti sókamarába vezető szárnyvonal használatáért külön 2 kr. számíttatik métermázsáuként. Miről az érdekelteket tudósítjuk.

Miskolcz, 1888. július 2.
 Radvány István, Dr. Kovács Gyula.
 elnök. titkár.

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

M a g á n - h i r d e t é s e k :

Fogorvosi jelentés.

Ezennel bátorodom a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy rövid ideig fogok Rimaszombatban a „Három rózsza” vendéglő 10. számú szobájában tartózkodni, ez idő alatt a fogorvosi szakmába tartozó mindennemű műtéteket, ugyanint a fogak tisztítását, kihúzását s plombirozását teljesítem.

Különösen az utolsó műtetre, mely fájjal egyáltalán egybekötve nincs, bátor vagyok mindenkit figyelmeztetni, mert a fogak csak ez által tarthatók fenn.

Művészi fogak és fogazatok a legjobb amerikai módszer szerint készíttetnek.

KOVÁCS J. fogorvos Budapestről.

Magyarország leghíresebb s legrészletesebb savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segélyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál, húgycsőhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitűnő gyógyszer képez, — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvízbérlőnél Nyíregyházán; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Árverési hirdetmény.

397. ár.v. sz. 1888. — A néhai Molnár János hagyatékát képező, Rimaszombat város határában fekvő s a tagosítási földkönyv 93. tétel száma alatt foglalt, mintegy 33,657 □ ölet tevő külső ingatlanság fele része, Rimaszombat város árvaszékének 278/388. számú határozata alapján önkéntes árverés útján el fog adatni, árverési határnapul **f év július hó 21-ik napjának** d. u. 2 órája városunk közházánál kitűzetik. Miről árverehni kívánók azzal értesíttetnek, hogy az árverési feltételek **Huszt Lajos** kiküldött árvaszéki tanácsos hivatalos helyiségében addig is megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város árvaszékének 1888. évi június hó 15-én tartott üléséből. Szabó György, vsi árvaszéki elnök.

Kereskedő tanonczul

egy 14—15 éves erőteljes ifju — ki legalább 2—3 gymn. osztályt végzett —

KERN ADOLF

rimaszombati vas- és fűszerkereskedésében azonnal felfogadtatik. — Értekezhetni lehet bármikor ugyanott.

Kereskedő-tanonczul

egy jó házból származott 13—14 éves ifju, ki legalább 2—3 gymn. osztályt végzett,

Zawadzky Ede

rimaszombati fűszer- és festékkereskedésében azonnal felvétetik.

A felvételek iránt értekezhetni lehet bármikor ugyanott

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, eperjesi-ut 16. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jöhrnevé gépeit a közeledő nyári időnyre, nevezetesen:

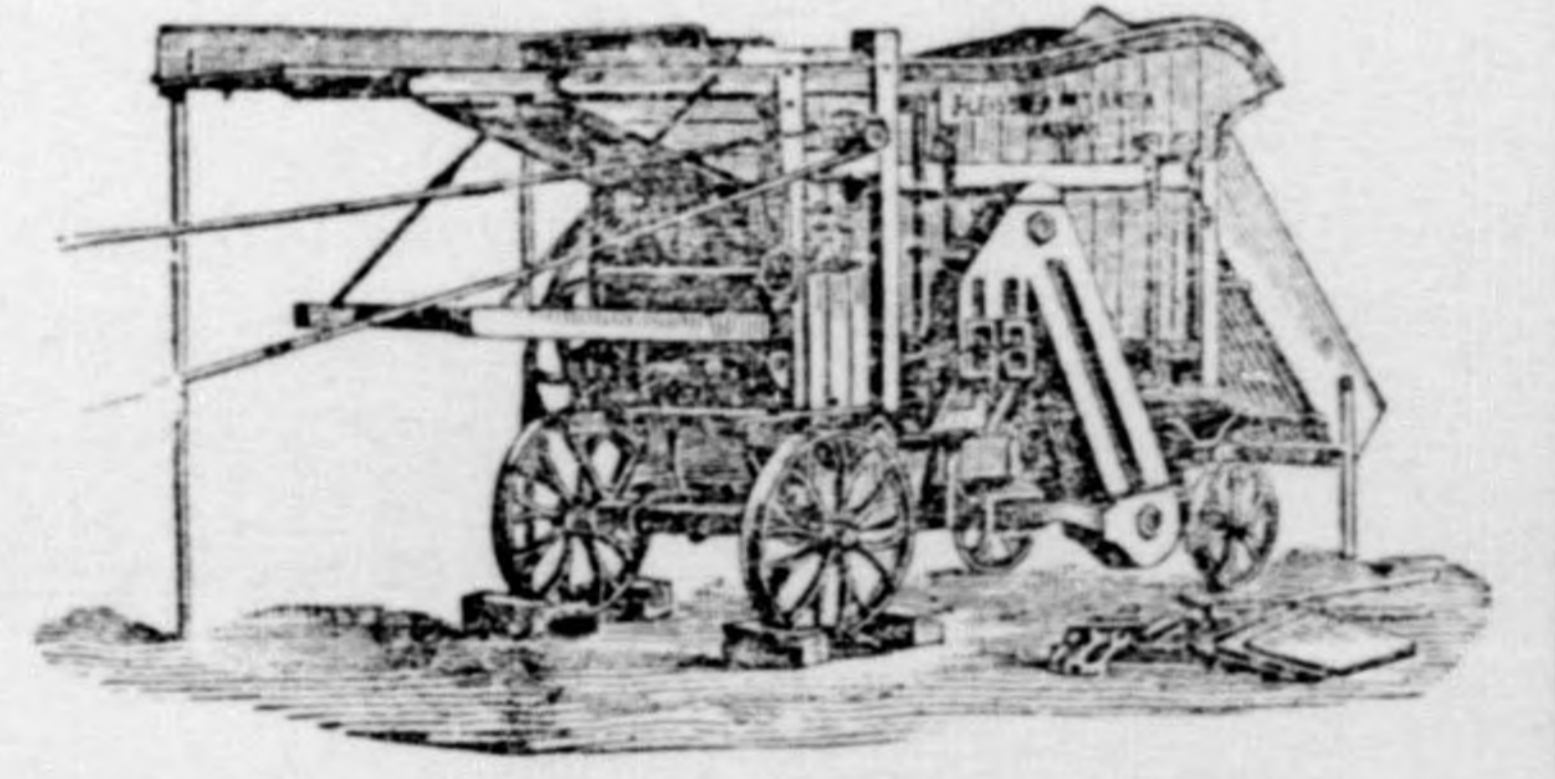
Cséplőkészületeit könnyű járással, járgány- vagy gözmozgony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva, szalmarázó-készülékkel v. anélkül.

Backer- és magtár-rostait, továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat. —

Szeszgyár-berendezéseket, mint péld. Henze-főzők, kavaró-készületek, maláta- és burgonya-zúzókat stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletét tartjuk állandóan. Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

HERCZ ZSIGMOND

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA, KAZÁNMEHELYE ÉS VASÖNTŐDÉJE.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH ANGOL GÉPGYÁR KÉPVISELŐJE

MISKOLCZON.

Ajánlom a legjobbaknak elismert, és munkaképesség tekintetében is felülmulhatlan Clayton & Shuttleworth-féle fa-, szén- és szalmafütésű

LOCOMOBILOKAT

a legújabb szerkezetű és fontos újításokkal ellátott

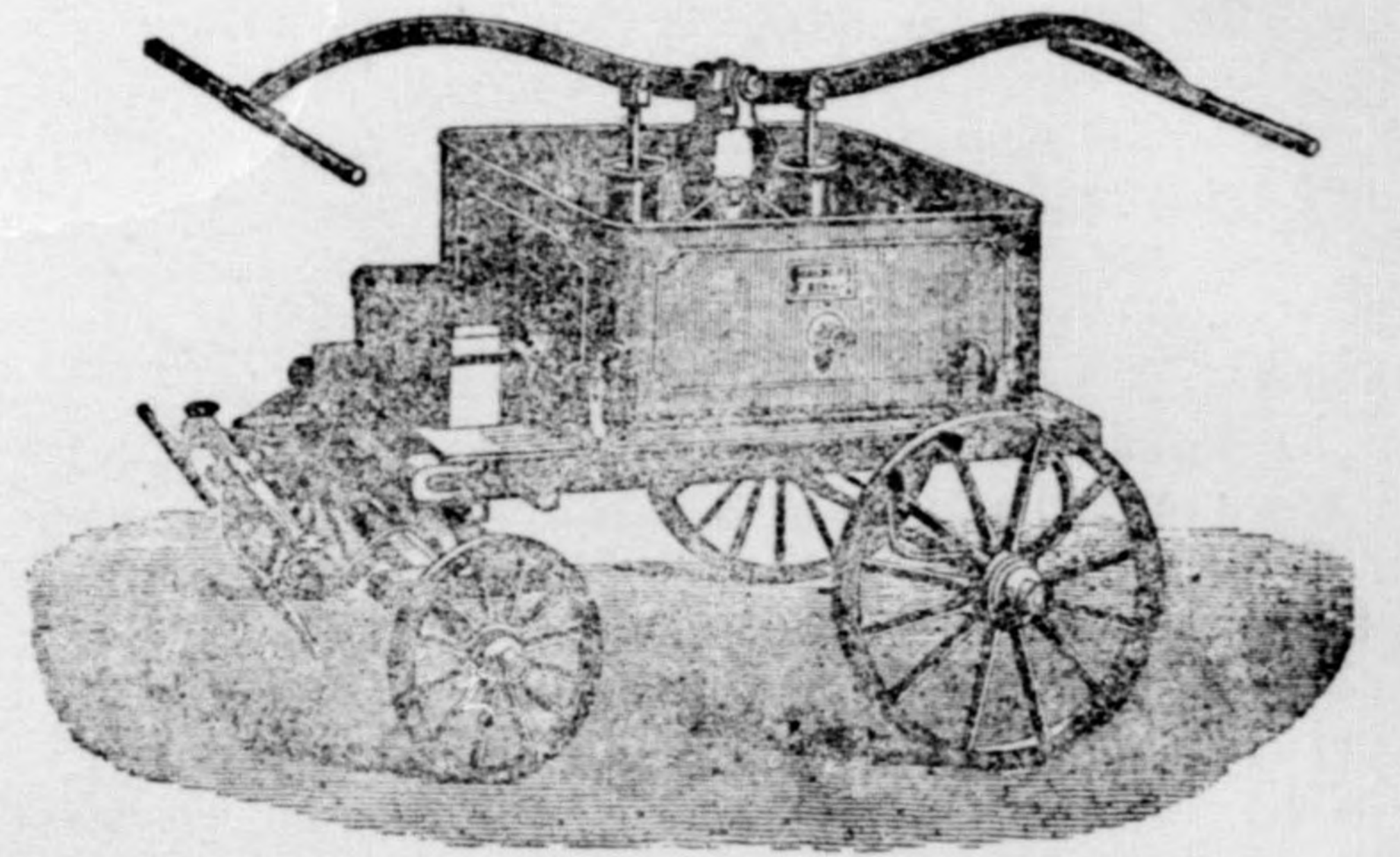
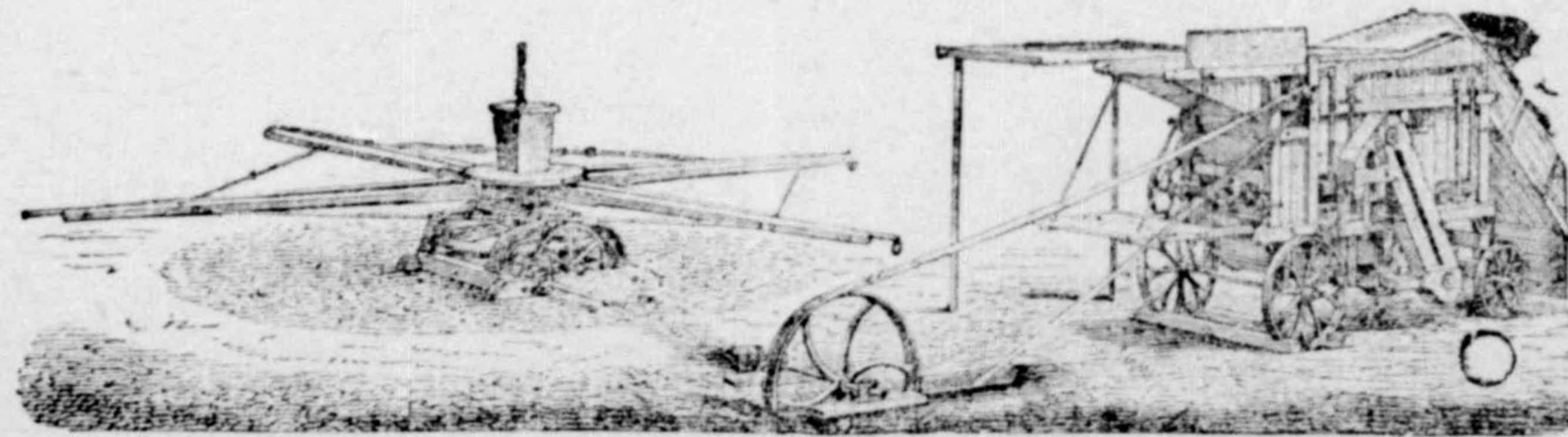
gőzcséplőkkel

melyeknél minden magvesztés a cséplésnél lehetetlenné van téve.

Mindenféle szeges rendszerű CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle fekvő vagy kerekre szerelt

járgány-cséplőkészletek

1. 2 és 4 ló általi hajtásra, legjobb kivitelben, jótállással a gépek munkaképessége iránt és 3 évi lefizetésre a legjutányosabb árban.

Raktáron vannak továbbá járgányok, rosták, konkolyozók, fecskezők, mindennemű géptartalékrészek, cséplőfogak, perselyek, tengelyek.

Cséplőgép és mozdonyjavítások leggyorsabban teljesíttetnek.

A gépek tatarozásához szükségeltető géprészek u. m. dobsinek, fessmérők, sípok, tömlők, perselyek, azonkívül valódi olasz gépolaj, zsákok, takaróponyvák, körfűrészek mindig nagy választékban azonnal kaphatók.

Alkalmi vételekül ajánlok:

1 drb 2 járatu új kettős malmot kövekkel	frt 975	1 drb használt, jó állapotban levő 8-as cséplőgarnitúra	frt 2750	1 drb Marshall-féle cséplő 8-as	frt 1200
1 drb 8 járatu kevésse használt malmot, kövekkel	frt 750	1 drb használt, jó állapotban levő 2 1/2 lóerejű	frt 1600	1 drb függőleges 2 1/2 lóerejű locomobil, cséplővel	frt 1350
1 drb kevésse használt olajsajtót 4 oszlopos	frt 200	1 csaknem egészen új 4 lóerejű 1 éves cséplőgarnitúra	frt 2700	1 drb 3 1/2 lóerejű garnitúra	frt 1650
1 drb kevésse használt gőzfűlesztő	frt 220	1 használt de kitűnő 10 lóerejű cséplőgarnitúra	frt 2900	1 drb csaknem új Vidats-féle eserrágó	frt 150
1 drb 12 lóerejű Locomobil, Robey-féle	frt 1800	3 drb Ganz-féle sima örlőszék, drbjá	frt 320		